

موضوع	آیین نامه اجرایی واردات، صادرات و عبور پسماندها بر اساس کنوانسیون بازل مصوب هیئت وزیران سال ۱۴۰۰
	شماره: 160219/ت58960 تاریخ: 1400/12/11 وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت امور خارجه وزارت راه و شهرسازی - وزارت نفت وزارت صنعت، معدن و تجارت وزارت کشور سازمان حفاظت محیط زیست گمرک جمهوری اسلامی ایران هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۰/۱۲/۴ به پیشنهاد شماره ۱۴۰۰/۱۰۰/۱۱۸۳۸ مورخ ۱۴۰۰/۴/۸ سازمان حفاظت محیط زیست (با همکاری وزارتخانههای امور خارجه راه و شهرسازی نفت صنعت، معدن و تجارت کشور و امور اقتصادی و دارایی) و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۱۴) قانون مدیریت پسماند - مصوب ماده واحده قانون اجازه عضویت جمهوری اسلامی ایران در کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان بخش و دفع آنها - مصوب ۱۳۷۱ - آیین نامه اجرایی واردات صادرات و عبور پسماندها بر اساس مقررات کنوانسیون بازل را به شرح زیر تصویب کرد: آیین نامه اجرایی واردات صادرات و عبور پسماندها براساس مقررات کنوانسیون بازل ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار میروند: ۱- کنوانسیون: کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان بخش و دفع آنها. ۲- کشور عضو: کشور عضو کنوانسیون ۳- سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست ۴- مرجع صلاحیت دار: معاون محیط زیست انسانی سازمان ۵- اداره کل: اداره کل حفاظت محیط زیست استان محل استقرار واحد متقاضی واردات محل انبار جهت صادرات و یا محل استقرار گمرک جهت عبور ۶- عبور: رویه گمرکی که شامل موارد زیر است: الف - عبور خارجی: رویه گمرکی که بر اساس آن کالایی به منظور عبور از قلمرو گمرکی از یک گمرک مجاز وارد و از گمرک مجاز، دیگری تحت نظارت گمرک خارج شود. ب - عبور داخلی: رویه گمرکی که بر اساس آن کالایی از یک گمرک مجاز به گمرک مجاز دیگر و یا سایر اماکن تحت نظارت گمرک منتقل میگردد تا تشریفات قطعی گمرکی آن در مقصد انجام شود. ۷- محموله محموله حاوی پسماند ۸- دفع: کلیه روشهای از بین بردن یا کاهش خطرات ناشی از پسماندها از قبیل بازیافت دفن، بهداشتی زباله سوزی و هر عملی که در الحاقیه (۴) کنوانسیون (عملیات دفع) مشخص شده است. ۹- مدیریت صحیح محیط زیستی: اقداماتی که به منظور جلوگیری از ایجاد و انتشار آلودگی در محیط زیست، مطابق ضوابط و استانداردهای ملاک عمل سازمان انجام میشود. ۱۰ - شناسه (کد) آپسیک: شناسه (کد) مندرج در پروانه بهره برداری مربوط به طبقه بندی کلیه فعالیتهای اقتصادی صادره توسط دستگاه ذی ربط. ۱۱- پسماندهای ویژه (خطرناک): پسماندهایی که به دلیل بالا بودن حداقل یکی از خواص خطرناک از قبیل سمی بودن بیماری زایی قابلیت انفجار یا ،اشتعال خوردگی یا مشابه آن و همچنین تعلق به هریک از گروههای مندرج در الحاقیه (۱) (طبقه بندی مواد زایدی که باید تحت واپایش کنترل قرار گیرند) به عنوان پسماندهای ویژه (خطرناک) در نظر گرفته میشوند مگر اینکه خصوصیات خطرناک مندرج در الحاقیه (۳) (مشخصات خطرناک بودن مواد زاید) را دارا نباشند. ۱۲- پسماندهای الحاقیه (۸) کنوانسیون: پسماندهایی که مشمول کنوانسیون هستند از جمله موارد مذکور در الحاقیه شماره (۱) (طبقه بندی مواد زایدی که باید تحت واپایش (کنترل) قرار گیرند) و دارای خصوصیات موجود در الحاقیه شماره (۳) کنوانسیون (مشخصات خطرناک بودن مواد زاید) ۱۳- پسماندهای الحاقیه (۹) کنوانسیون: پسماندهایی که خطرناک نیستند مگر اینکه اجزای الحاقیه (۱) (طبقه بندی مواد زائدی که باید تحت واپایش (کنترل) قرار گیرند) را تا حدی دارا باشند که خصوصیات خطرناک مندرج در الحاقیه (۳) (مشخصات خطرناک برای مواد زائد را از خود نشان دهد).

- ۱۴- سایر پسماندها: پسماندهایی که از گروه مندرج در الحاقیه (۲) کنوانسیون (ضایعاتی که نیاز به توجه خاص دارند) هستند و مورد انتقال برون مرزی قرار میگیرند.
- ۱۵- متقاضی: شخصیت حقیقی یا حقوقی که قصد اقدام برای واردات صادرات و یا عبور پسماندهای موضوع کنوانسیون را دارد.
- ۱۶- متصدی حمل و نقل: کلیه شرکتها و مؤسسات حمل و نقل، سازمانها کارخانجات و از این قبیل اعم از دولتی و غیردولتی که به حمل و نقل محموله های خطرناک (تولیدات یا مواد اولیه) مبادرت می ورزند و دارای پروانه فعالیت معتبر از وزارت راه و شهرسازی میباشند.
- ۱۷- اظهارنامه: برگه (فرم) اظهارنامه کنوانسیون در خصوص نقل و انتقالات برون مرزی بر اساس بخش (الف) الحاقیه شماره (۵) کنوانسیون (اطلاعاتی که باید هنگام تسلیم اطلاعاتیه ارائه گردد).
- ۱۸- ثبت سفارش: اخذ مجوز ورود پسماند به کشور از وزارت صنعت معدن و تجارت در سامانه جامع تجارت ایران پس از اخذ مجوزهای اولیه از سازمان
- ۱۹- آزمایشگاه معتمد: آزمایشگاهی که در بخشهای دولتی و غیر دولتی کشور وجود دارد و توانایی آن جهت سنجش عامل پارامترهای محیط زیستی بر اساس ضوابط و مقررات جاری، مورد تأیید سازمان قرار گیرد.
- ۲۰- سامانه: سامانه جامع مدیریت محیط زیست که اقدامات داخلی سازمان در خصوص نقل و انتقالات پسماند توسط آن صورت می پذیرد.
- ۲۱- سامانه ای پی:ال: سامانه پنجره واحد تجارت برون مرزی گمرک.
- ماده ۲- هرگونه واردات، صادرات و عبور پسماند ویژه (خطرناک) و سایر پسماندها بدون رعایت مفاد کنوانسیون، مفاد این آیین نامه و سایر قوانین و مقررات ملی مدیریت پسماند در کشور ممنوع میباشد.
- ماده ۳- واردات و صادرات پسماند ویژه (خطرناک) و سایر پسماندها از یا به کشور غیر عضو ممنوع است.
- ماده ۴- ثبت تمامی درخواستهای واردات صادرات، عبور و نیز ترخیص مواد موضوع این آیین نامه از مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی در سامانه الزامی میباشد. کلیه راهنماهای نحوه ثبت و پیگیری درخواستها باید توسط سازمان در سامانه درج گردد.
- ماده ۵- هرگونه واگذاری مجوز واردات صادرات و یا عبور پسماندهای ویژه (خطرناک) به غیر ممنوع میباشد متخلفین موظفند در اجرای ماده (۱۷) قانون مدیریت پسماندها - مصوب حسب تشخیص سازمان پسماندهای مشمول کنوانسیون را به کشور مبدأ اعاده و یا در صورت امکان مدیریت در داخل کشور تحت نظارت سازمان و با هزینه خود با رعایت مدیریت صحیح محیط زیستی دفع کنند.
- ماده ۶- صادرات، واردات و عبور پسماندها با رعایت استاندارد ملی کشور برای بسته بندی و حمل و نقل مواد ویژه با شماره استاندارد ایران (۲۹۲۵) و آیین نامه اجرایی حمل و نقل جاده ای مواد خطرناک موضوع تصویب نامه شماره ۴۴۸۷۰/ت/۲۲۰۲۹/هـ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۷ و اصلاحات بعدی آن انجام میشود.
- ماده ۷- پسماندهای مندرج در الحاقیه های کنوانسیون، مشمول این آیین نامه قرار میگیرند و پسماندهای بخشهای دفاعی و پسماندهای ویژه پرتوزا در دامنه شمول این آیین نامه نمیشوند و تابع قوانین و مقررات مربوط به خود هستند.
- ماده ۸- واردات پسماند ویژه (خطرناک) و سایر پسماندها (الحاقیه های (۸) و (۲)) بر اساس مفاد کنوانسیون و به موجب بند (ز) ماده (۱۲۲) قانون امور گمرکی - مصوب ۱۳۹۰ - به کشور ممنوع میباشد.
- تبصره- در موارد استثنا و در صورت اعلام نیاز به واردات نوعی از پسماند ویژه و یا سایر پسماندهای مربوط به عنوان ماده اولیه توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت (با ارائه توجیهات و مستندات لازم مبنی بر نبود و یا کمبود ماده اولیه مربوط در کشور) منوط به تأیید مدیریت صحیح محیط زیستی در واحد بازیافت کننده دارای پروانه بهره برداری و شناسه (کد) آیسیک واردات این نوع از پسماندها توسط مرجع صلاحیت دار مجاز است.
- ماده ۹- مجوز واردات پسماندهای مشمول الحاقیه (۸) و (۲) کنوانسیون مشروط به دریافت تأییدیه مرجع صلاحیت دار کشور مبدأ به صورت زیر میباشد:
- ۱- دریافت برگه (فرم) تکمیل شده اظهارنامه کنوانسیون مهور به مهر مرجع صلاحیت دار کشور مبدأ مبنی بر موافقت با صادرات پسماند با مشخصات محموله موردنظر به زبان فارسی یا انگلیسی از طریق رایانامه مرجع صلاحیت دار.
- ۲- تنها به رایانامه های دریافتی از آدرسهای رایانامه مراجع صلاحیت دار معرفی شده در پایگاه اینترنتی کنوانسیون ترتیب اثر داده خواهد شد.
- ماده ۱۰- در هنگام بررسی مراحل واردات پسماندها لازم است عدم آلودگی پسماندهای مشمول فهرست (۹) کنوانسیون به اجزای ویژه الحاقیه های (۱) و (۳) کنوانسیون توسط سازمان محرز گردد.
- ماده ۱۱- در مرحله ثبت سفارش به دلیل عدم دسترسی به محتوای محموله ارائه تعهدنامه رسمی توسط وارد کننده (واحد بازیافت کننده یا دارنده کارت بازرگانی) الزامی است تعهدنامه مبنی بر انجام واکاوی (آنالیز) محموله پیش از ترخیص از گمرک مربوط و عودت کالا به مبدأ در صورت آلودگی به اجزای ویژه (الحاقیه ۱) میباشد.
- تبصره ۱- صدور مجوز ثبت سفارش در خصوص پسماندهای مندرج در الحاقیه (۹) کنوانسیون برای دارندگان کارت بازرگانی منوط به معرفی واحد بازیافت کننده با تأیید عملکرد صحیح محیط زیستی توسط ادارات کل و دارا بودن پروانه بهره برداری و شناسه (کد) آیسیک مربوط میباشد.
- تبصره ۲- در صورت ورود موقت پسماندهای مندرج در الحاقیه (۹) کنوانسیون توسط دارندگان کارت بازرگانی متقاضی باید قبل از اقدام به واردات واحد دارای شرایط مندرج در تبصره (۱) این ماده را به اداره کل معرفی نماید در غیر این صورت اظهارنامه عبور داخلی مربوط در سامانه ای ال پی به منظور عبور کالا از گمرک مرزی به گمرک استان مربوط تأیید نمیکرد.
- ماده ۱۲- صادرات پسماندهای مشمول الحاقیه شماره های (۲)، (۸) و (۹) (در صورت آلوده بودن به اجزای ویژه) کنوانسیون

منوط به اخذ مجوز از مرجع صلاحیت دار کشور مقصد است. در صورت اعلام نیاز به مواد بازیافتی پسماندهای فوق توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و نیز اعلام وجود واحدهای بازیافت کننده واجد شناسه (کد) آیسیک مربوط در کشور و تأیید مدیریت صحیح محیط زیستی آنها توسط اداره کل بر اساس بند (۱۰) ماده (۴) کنوانسیون صادرات انجام نمیپذیرد و واحدهای دریافت کننده و مدیریت کننده این گونه پسماندها در داخل کشور در اولویت میباشند.

ماده ۱۳- پیش از هرگونه اظهار پسماندهای مشمول الحاقیه شماره های (۲) (۸) و (۹) (در صورت آلوده بودن به اجزای ویژه) در گمرکات کشور تقاضای صادرات ابتدا باید توسط صادرکننده در سامانه ثبت و مدارک مورد نیاز منطبق بر موارد اعلام شده در سامانه بارگذاری گردد متقاضی باید پس از تأیید اولیه توسط مرجع صلاحیت دار نسبت به پیگیری امور اظهارنامه اقدام و برگه (فرم) تکمیل شده را در سامانه بارگذاری کند.

ماده ۱۴- جهت اطمینان مرجع صلاحیت دار از موافقت کشور مقصد با صادرات پسماندهای مشمول الحاقیه شماره های (۲)، (۸) و (۹) (در صورت آلوده بودن به اجزای ویژه) تکمیل برگه (فرم) اظهارنامه کنوانسیون به زبان فارسی یا انگلیسی بسته به کشور مقصد توسط صادر کننده ضروری است.

تبصره- در صورتی که جهت تعیین نوع پسماند (تعیین ویژه و غیر ویژه بودن) نیاز به آزمایش باشد، نمونه گیری و واکاوی (آنالیز) از پسماند توسط آزمایشگاه معتمد در حضور نماینده اداره کل پیش از بارگیری در محل انبارش پسماند انجام و نتایج به اداره کل اعلام میگردد.

ماده ۱۵- مرجع صلاحیت دار باید نامه و برگه (فرم) اظهارنامه تکمیل شده را به مرجع صلاحیت دار کشور مقصد و یا کشور کشورهای محل عبور (در صورت وجود) به منظور دریافت مجوز صادرات و یا عبور ارسال نماید.

ماده ۱۶- بارگذاری خلاصه یا مفاد بیمه نامهها به میزان مسئولیتهای مقرر، وفق مقررات و قراردادهای و اسناد حمل و نقل توسط متقاضی در سامانه الزامی است. تبصره به منظور رفع آلودگی ناشی از هرگونه سانحه هنگام حمل و نقل و پاکسازی محیط تعیین مسئولیت متقاضی یا دیگر عوامل دخیل بر اساس مدارک مندرج در این ماده انجام میشود.

ماده ۱۷- در خصوص پسماندهای الحاقیه (۸) ، صادر کننده باید زمان بارگیری را به اداره کل جهت نظارت و انجام هماهنگیهای لازم امور گمرکی و امور حمل و نقلی اطلاع دهد.

ماده ۱۸- متقاضی موظف به درج اطلاعات زیر در سامانه میباشد:

- ۱- نوع ترکیبات و مقدار پسماند
- ۲- زمان ورود یا خروج پسماند به از کشور
- ۳- نام کشور مبدأ/ مقصد تولید پسماند به تفکیک در هر پیش صورتحساب (فاکتور).
- ۴- اعلام وصول پسماند در واحد مربوط به اداره کل در واردات پسماند.
- ۵- اعلام پایان انجام فرایند بازیافت یا امحا به اداره کل در واردات پسماند.

تبصره - انجام فرایند صدور مجوز ثبت سفارش برای دفعات واردات یک محموله بعدی منوط به ارایه مستندات موضوع بندهای (۴) و (۵) این ماده به اداره کل در سامانه میباشد.

ماده ۱۹- در خصوص محموله های وارداتی یا صادراتی ،پسماندها انجام واکاوی (آنالیز) توسط آزمایشگاههای معتمد باید مطابق با شیوه نامههای سازمان صورت پذیرد.

تبصره - آزمایشگاه معتمد باید دارای گواهینامه با تاریخ معتبر در انجام واکاوی (آنالیز) برای عامل (پارامترهای مورد آزمایش پسماندهای مشمول الحاقیه های کنوانسیون باشد).

ماده ۲۰- نظر به ظرفیت خطر سازی برخی پسماندهای مشمول الحاقیه (۸) کنوانسیون برای محیط زیست کشور مجوز عبور خارجی پسماندهای خطرناک با شناسه کنوانسیون از قلمروهای آبی، زمینی جاده ای و ریلی و هوایی کشور صادر نمی گردد.

ماده ۲۱- صدور مجوز عبور خارجی برای سایر پسماندهای ویژه (خطرناک) منطبق بر شناسه (کد)های الحاقیه (۳) کنوانسیون توسط مرجع صلاحیت دار بررسی و در صورت موافقت درج اطلاعات زیر در سامانه توسط متقاضی الزامی است.

- ۱- برگه (فرم) تکمیل شده اظهارنامه کنوانسیون (به زبان انگلیسی) مهوور به مهر و امضای مرجع صلاحیت دار کنوانسیون کشور مبدأ برای دریافت مجوز از کشور مقصد.
- ۲- تأییدیه رسمی کشور مقصد برای واردات از کشور مبدأ.
- ۳- سایر اطلاعات مورد نیاز سازمان شامل مشخصات محموله ضرورت عبور خارجی آن از قلمرو کشور جمهوری اسلامی ایران (نظیر نبودن مسیر جایگزین)، خط سیر محموله پاسخ سایر کشورهای مسیر عبور، زمانبندی تقریبی انجام عبور و بیمه نامه ها و قراردادهای حمل و نقل.
- ۴- اطلاع رسانی به پلیس راه ادارات کل راهداری و حمل و نقل جاده ای و هلال احمر استانهای محل عبور محموله توسط اداره کل از طریق مکاتبه جهت آمادگی در مقابل بروز سوانح احتمالی جاده ای و خطرات ناشی از حمل و نقل پسماندهای ویژه (خطرناک).
- ۵- تعهدنامه رسمی در سامانه مبنی بر عدم انجام هرگونه ،بارگیری، تخلیه و یا باز نمودن مهر و موم (پلمپ) محموله ضمن انجام عبور خارجی از کشور و نیز عهده داری پاکسازی هرگونه آلودگی محیط زیستی ناشی از نشت یا انتشار محتویات محموله به محیط زیست.
- ۶- کلیه مجوزها و مدارک بینالمللی و معیارهای فنی متصدی حمل و نقل برای حمل و نقل ایمن پسماندهای ویژه (خطرناک) مطابق با اعلام سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای.
- ۷- پیش صورتحساب (فاکتور) محموله.
- ۸- مشخصات هویتی متقاضی صدور مجوز عبور خارجی شامل ،نام نام خانوادگی، شماره تلفن همراه شماره کارت ملی یا گذرنامه.

ماده ۲۲ - در صورت بروز هرگونه حادثه اقدامات زیر انجام میشود:

- ۱- متصدی حمل و نقل در اسرع وقت محل حادثه را به ادارات کل حفاظت محیط زیست و مدیریت بحران استان اعلام نماید.
- ۲- کلیه اقدامات لازم و اصولی اولیه وفق مقررات مربوط برای جلوگیری از انتشار و توسعه آلودگیهای محیط زیستی در محل وقوع و پاکسازی منطقه از سوی متصدی حمل و نقل صورت پذیرد.
- تبصره- دستورالعمل نحوه پاکسازی و جلوگیری از آلودگی محیط زیست توسط سازمان با همکاری وزارتخانههای کشور و راه و شهرسازی و دستگاههای مرتبط تدوین و به دستگاههای مربوط ابلاغ میشود.
- ماده ۲۳ عبور خارجی پسماندهای الحاقیه (۹) کنوانسیون نیازمند اخذ مجوز از اداره کل محل استقرار گمرکات ورود می. باشد درج مدارک زیر در سامانه توسط متقاضی الزامی میباشد.
- ۱- تأیید گمرک اظهارکننده (ورودی در خصوص عبور خارجی).
- ۲ نام گمرک اظهارکننده (ورودی)
- ۳- نام گمرک محل خروج (مقصد).
- ۴- کلیه مشخصات و مدارک فعالیت شرکت متصدی حمل و نقل.
- ۵- پیش صورتحساب (فاکتور).
- ۶- تصویر کلیه بیمه ها و اسناد حمل و نقل.
- ۷- تعهد رسمی در سامانه شامل عدم بارگیری و تخلیه در طول مسیر عبور و پاکسازی در صورت وقوع حادثه.
- تبصره - سازمان و گمرک جمهوری اسلامی ایران موظفند ظرف سه ماه نسبت به اتصال سامانه سامانه ای پی ال اقدام نمایند.
- ماده ۲۴- داخلی کلیه پسماندها عیناً به عنوان ورود پسماندها به کشور محسوب بر اساس شرایط اعلام شده در این آیین نامه عمل میگردد.
- ماده ۲۵- برای ترخیص پسماندها از مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی کشور، مشروط به حصول اطمینان از اینکه منبع تولید پسماند مربوط به منطقه آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی و نه خارج از قلمروی کشور، باشد همان رویه حمل و نقل پسماندهای داخلی ملاک عمل قرار میگیرد و صدور مجوز منوط به اعلام مدیر عامل منطقه آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی به اداره کل میباشد.
- ماده ۲۶- در صورتی که بر اساس گواهی مبدأ منبع، پسماند خارج از قلمرو کشور باشد و از طریق مناطق آزاد تجاری صنعتی و ویژه اقتصادی وارد کشور شود مشمول قوانین و مقررات کنوانسیون بوده و بر اساس رویه واردات مطابق احکام این آیین نامه عمل میشود.
- ماده ۲۷- در خصوص صادرات پسماند از طریق مناطق آزاد تجاری صنعتی و ویژه اقتصادی به سایر کشورها بر اساس رویه صادرات مطابق احکام این آیین نامه عمل میشود.

محمد مخبر
معاون اول رئیس جمهور

